

Västanbladet

GöteborgsRegionens Släktforskare

Årgång 32

2015

Nr 4

Göteborg anno 1923
Läs mer på sid om Jubileumsutställningen

Innehållsförteckning nr 4- 2016

Lars Olof Lööf
Ordförande vice ordförande 3

Årsmöts, våren 2016 4

Årsmötet om frillodottern
Konstantia Eriksdotter 5

ÅRS kursprogram våren 2016 7

Johan Ahlén
Led släkten i lustgården 8

Dahl
Droksmorden 12

Bengt O.T. Sjögren
Clara Wallmark 18

Alf Brorson
Olof Bergström 22

Lennart Larsson
Släktforskar dagarna 2015 25

Jubileumsutställningen 1923 26

Kristina Wennerlund Eriksson
Landet runt 29

Omlagsbild:
Jubileumsutställningen 1923
Oljemålning av Filip Wahlström,
från Göteborgs Stadsmuseum

Webmaster
Lars Nyqvist, 0303-164 56
webmaster.g.r.s@telia.com

Västanbladet : Redaktionskommitté;
Per Clemensson, Per Liljeström, LarsOlof Lööf
och Johan Ahlén. Västanbladet ingår i medlemsav-
giften 200:-/ år och utkommer årligen med fyra
nummer. Ansvarig utgivare Per Liljeström

Tidningsmakare
Christina Claesson ch_claesson@hotmail.com

Tryckeri: Typografia, Göteborg

GöteborgsRegionens Släktforskare

MEDLEMSFÖRENING I SVERIGES SLÄKTFORSKARFÖRBUND

Styrelse 2015

- Ordf.** Per Clemensson 031 - 20 65 63
S. Vägen 79, 412 54 GÖTEBORG
per@clemensson.net
- V. Ordf** LarsOlof Lööf 070 - 522 24 91
Erik Dahlbergsg. 4, 411 26 GÖTEBORG
larsolof.loof@gmail.com
- Sekr** Barbro Majjgren 0706 - 448 148
Mästarevägen 10, 305 72 STENINGE
qpm@telia.com
- Webmaster** Lars Nyqvist, 0303-16 45 6
Trollhättevägen 12,
442 49 KUNGÄLV
- Kassör** Ewert Arwidsson 0723 - 138 415
Eva Rodhes g. 10, 411 11 GÖTEBORG
trewetrans@telia.com
- Övriga** Jan Forslund 0346 - 222 45
Ljungby Prästgård 101, 311 95
FALKENBERG
janforslund@spray.se
Per Liljeström 0302 - 131 91
Vänskapen 3 e, 443 34 LERUM
per-lilje@telia.com
Lars-Göran Johansson 073 - 937 34 33
Kyrkogatan 41, 442 67
MARSTRAND olarjoh@gmail.com
Johan Ahlén, 0739-971916
Dockerredsvägen 14, 424 91
OLOFSTORP
johan@flygfotohistoria.se
Inger Clemensson, 031 - 20 65 63
S. Vägen 79, 412 54 GÖTEBORG
inger@clemensson.net
- Suppl.** Sune Augustsson 031 - 65 45 80
Belegatan 5, 417 64 GÖTEBORG
suneaugustsson@yahoo.se
- Klubbm.** Anita Fyhr 0702-411872
Virvelvindgatan 6, 417 02
GÖTEBORG anita.fyhr@live.se

Manusstopp för nr 1 2016
är den 20 januari och Västanbladet
beräknas vara hos medlemmarna i början av
februari

Vice Ordförande har ordet

Ett Stort Tack till alla som under det gångna året gjort insatser för vår förening!

Liksom under tidigare år har 2015 varit fyllt av aktiviteter och händelser inom våra intresseområden. Vi har gjort studiebesök på Operan och flera föredrag har hållits på våra föreningssammankomster. Vårresan hade Huskvarna som mål, men höstresan till Borås kunde tyvärr inte genomföras på grund av för få anmälningar. Även släktforskardagarna genomfördes med "vanligt intresse" både från besökare och utställare. Föreningens medverkan som experter i släktforskeri vid Göteborgs stadsbiblioteks onsdagar har även fortsättningsvis varit mycket uppskattat och helt fullbokat! Nog av om allt som utträttats - men mycket har hänt både inom lokalen och mer externt.

Som Ni säkert lagt märke till var föreningens ordf. Per Clemensson inte närvarande vid årsmötet häromveckan och han knappar inte heller på tangenterna i dessa rader. Tyvärr har Per haft en del medicinska problem, som kommit i skov under hösten och även Inger har drabbats, i hennes fall är det problem med höften. Vårt tack är stort - för deras insatser och stora engagemang för verksamheten. Idag går våra tankar till makarna Clemensson med förhoppning om ett snart tillfrisknande.

Jag vill med dessa rader slutligen berätta för Er att flera mångåriga medlemmar i styrelsen lämnade denna på höstmötet och andra valdes in. Vid denna tidnings pressläggning är ordförandefrågan inte slutligt avgjord. Styrelsen har till uppgift att snarast lösa den uppgiften. Till ny styrelsemedlem välkomnas Gunilla Sandström och som nya suppleanter Christer Johannesson och Lisbet Rodin. För er som undrar: jo Inger och Per Clemensson är fortfarande med i vår styrelse! De som lämnade styrelsen kommer att tackas på annat vis, än i dessa rader.

Då må vi kavla upp ärmarna för nya insatser under våren 2016 och jag hälsar er alla välkomna på nya äventyr !!

God fortsättning

LarsOlof Lööf

Vi möts vintern/våren 2016

Måndag 22 februari kl. 18.30 Erik Dahlbergsgatan 36 B
Årsmöte med förhandlingar och föredrag
Avgift 50 kr. Anmälan senast 19 februari.

Övrigt program meddelas senare på hemsidan
grs.forening.genealogi.se

Anmälan per e-post g.r.s@telia.com
031-13 12 26 (ring minst 8 signaler)
eller på lista i föreningslokalen.

Aterbud anmäls snarast.
Kom i god tid eftersom föreningslokalen måste låsas i
innan mötet kan börja i samlingslokalen.

Välkomna!

Släktforskningens dagar 2016
19 och 20 mars 2016
Plats: Stadsbiblioteket Göteborg vid Götaplatsen

Mer info i nästa nr av Västanbladet

Något om frillodottern Constantia Eriksdotter

Constantia Eriksdotter, född på Stockholms slott natten mellan den 13 och 14 juni 1560, död 24 januari 1649 i Odensfors, Vreta Kloster socken (E), begravd 6 augusti 1650 i Udenäs gamla kyrka (R), kallad "*drottningen av Tiveden*".

Constantia föddes som illegitim dotter till dåvarande svenske kronprinsen, den blivande kung Erik XIV av Sverige (1533-1577), i dennes förhållande med frillan Agda Persdotter. Både **kung Magnus Erikssons** landslag från 1350 och **kung Kristoffers** landslag från 1442 reglerar hur frillobarn ska uppfostras. Modern skulle ta hand om barnet tills det var tre år och fadern tills det var sju. Båda föräldrarna hade vårdnaden tills barnet var sju år, då det ansågs vuxet. Till skillnad från barn födda i "hor" fick frillobarn ära fadern. Frillobarnens särställning bland oäktingarna försvann inte ur lagtexten förrän 1734. Constantia uppfostrades troligen tillsammans med storasyster Virginia Eriksdotter hos prinsessan Cecilia Gustavsdotter (Cecilia Vasa) efter att modern Agda gifte sig 1561. 1565 var det blivande styvmodern och drottningen Karin Månsdotter som övade tillsyn. Constantia besökte sin far Erik då denne satt fången på Västerås slott hösten 1573.

Detta besök noterade Erik i den "dagbok" han förde. Hon kan ha varit den siste anförvanten som såg honom i livet. Omkring 13 januari 1594 gifte Constantia sig med hertig Karls kammarjunkare, engelske adelsmannen Henrik Frankelin

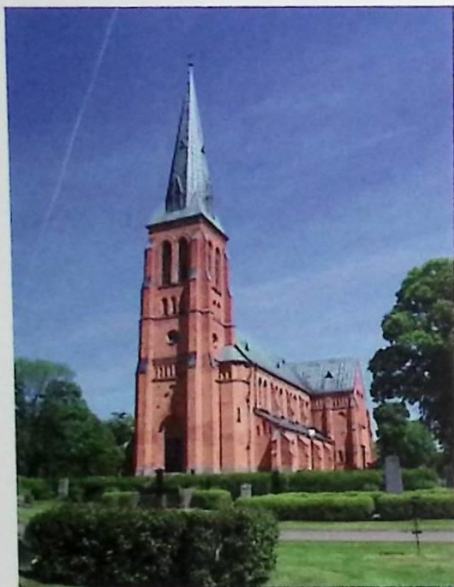
Samma år fick Constantia nio gårdar i Väne härad, Älvsborgs län, av sin kusin Sigismund. Den 24 mars 1595 tillföll henne Bocksjö i Udenäs socken (R) med tillhörande 13 kringliggande gårdar av farbrodern hertig Karl, den senare kung Karl IX. Bocksjö gjordes till sätesgård (Bocksjöholm).

Efter maken Henriks död 1610 förlade Constantia sitt änkesäte till Odensfors, Vreta Kloster socken, Kronobergs län, vilket Henrik tidigare frått av kung Karl IX. Vid 88 års ålder avled så Constantia i Odensfors den 24 januari 1649.

Året efter begravdes hon bredvid sin make Henrik i den senare nedbrunna Udenäs kyrka, den gamla kyrkan, i Skaraborgs län. Hon var den näst sista överlevande av gamle kung Gustav Vasas barnbarn – den 14 år yngre och likaledes illegitimt födde kusinen Karl Karlsson Gyllenhielm avled 1650.

Liksom fadern och flera andra medlemmar av Vasaätten lär Constantia ha lidit av mental skörhet.

Går man idag upp i Undenäs kyrktorn kan man i en liten vit ask på rosa bomull se en duvblå måns-
tenspärla från Constantias halsband.

Undenäs kyrka, bild från Wikipedia

Äktenskap och barn

Constantia gifte sig omkring 13 januari 1594 med hovjunkaren Henrik Frankelin (död 4 maj 1610).

Paret fick följande barn:

- 1 Carl Frankelin (ca 1596-1631), major, stupade i tyska Greifswald.
2. Johan Frankelin (ca 1598-död ung).
3. Maria Catharina Frankelin (ca 1600-1661), gift med landshövdingen Anders Koskull (1594-1665/1676)
4. Elisabet Frankelin (ca 1602-1655), gift med fälttygmästaren Christian Frost (död 1631).

Litteratur

Neander Gustaf. *Constantia Eriksdotter. En konungadotter i Tivedsbygden*. 1941.

Elgenstiernas Ättartavlor II. Sid. 817.

Svenskt Biografiskt Lexikon XVI sid. 421-422.

Constantia Eriksdotter: kungadottern på Bocksjöholm och Odensfors. Ingemar Wikenros, Mariestad 1992.

Den här artikeln är hämtad från http://sv.wikipedia.org/wiki/Constantia_Eriksdotter
Kategorier: födda 1560 Avlidna 1649 Regenters oäkta barn

GRS kursprogram våren 2016
Kurserna hålls i GRS regi och lokaler
Erik Dahlbergsgatan 36 B (entré från gatan).
Kursprogrammet kommer att omfatta följande kurser

Nybörjarkurs i släktforskning startar i slutet av januari eller början av februari.

Tid och plats: onsdagar kl. 13-16 i föreningslokalen,
Erik Dahlbergsgatan 36B.

Kursledare: Anita Fyhr.

**Anmälan görs till Anita på telefon 070-241 18 72 eller e-post:
anita.fyhr@live.se**

Släktforska steg för steg.

Innehåll: kyrkobokföringen, domböcker
och bouppteckningar, mantalslängder m.fl. grundläggande källor,
databashantering, handskriftsläsning.

Lärare: Anita Fyhr. 7 X 3 timmar.

Pris 700:- kr. inkl. lärobok.

Släktforska vidare. I

Innehåll: fördjupning av kyrkoboksforskning,
borgare, sjömän, soldater m.fl. yrken, handskriftsläsning.

Lärare: Per Clemensson. 5 X 3 timmar.

Pris 500:- kr. inkl. lärobok.

Handskriftsläsning.

Innehåll: grundkunskaper,
läsövningar, egna texter för tolkning.

Lärare: Per Clemensson. 4 X 3 timmar.

Pris 300:- kr.

Liv och leverne förr i tiden.

Innehåll: Historik, livets
högtider, mat och textilier. 4 X 2 timmar.

Lärare: Ingela Martenius.

Pris 400:- kr.

**TIDERN ANPASSAS EFTER DELTAGARNA OCH
STARTAR ALLT EFTER DE BLIR FULLTECKNADE.**
Kurserna kan anordnas på både dag- och kvällstid
För deltagande i GRS kurser krävs medlemskap i vår förening.
Medlemsavgiften är 200.- / kalenderår

Anmäl er till Per Clemensson och ange ditt önskemål om tidpunkt,
dvs kl 11.00, kl 14.00 eller kl 17.00.

Tel 031-206563 eller 0705-206564.

Med släkten i Lustgården

Karbala är en stad av Göteborgs storlek i södra Irak. Därifrån kommer Ali Hussein Jasim Al Nasrawi. Ali driver sedan många år grönsakshandel i centrala Lerum. Han har ett antal medarbetare anställda och familj med fru och barn.

Sedan flykten från krigshelvetet i Kuwait har han lämnat mycket av sin tillhörighet i det forna hemlandet. Men den dag hans barn vill ställa frågan: -Pappa, vad har vi för bakgrund och släkt i ditt gamla hemland? Då vet Ali vad han skall svara. Men det är inte han själv som sitter på kunskapen.

Befolkningen i södra Irak är övervägande arabisk. Det gäller även Karbala, på gränsen mellan det grönskande Tvåflodslandet och den Syriska öknen. Detta är platsen för Edens lustgård enligt nutida forskning och här föddes Ali Hussein Jasim Nasrawi i slutet av 1960-talet som son i en gammal släkt och i rakt nedstigande led tillhörande den familj där alla manspersoner bär namnet Nasrawi.

Ali hade jobb som svetsare när inkallelsen kom från Saddam Husseins armé. Det var krig mellan hemlandet och Iran och den unge mannen hade inget val annat än att delta som soldat. Det var år 1990.

Direkt efter det kriget kom invasionen i Kuwait och Ali tvingades ingå bland de invaderande styrkorna. Snart fann han sig slåss emot USA och dess allierade i en konflikt som i förlängningen skulle komma att krossa Hussein-regimen. Men medan striderna pågick bestämde sig Ali och en samling av hans kamrater att desertera.

-Vi gick genom slagfältet med en vit flagga högt på en stång, berättar Ali. Det var ett mycket spänt läge och vi visste inte vad som väntade oss. Vad vi visste, ändå, var att om våra egna befäl hade fått syn på oss då hade dom utan tvekan låtit meja ner oss. Efter två år i ett slags krigsfänge- och flyktingläger i Saudi-Arabien fick Ali möjlighet att komma till Sverige. Han kunde peka på att han hade avlägset släkt här med vilken han önskade återförenas. Släktbanden var inte helt glasklara, men 1993 kom Ali till Mölnlycke som flykting med bedömningen att han riskerade dödsstraff i hemlandet, och han fick nu chans att börja ett nytt liv.

Men hur var det med det gamla? Hur är det med rötter och tillhörighet? Släpper man sådant bara för att man byter kontinent? Knappast, det räcker med att begrunda de rörande berättelserna om svenskamerikaner

och hur ättlingar "over there" ofta söker sig tillbaka, många generationer senare. Detsamma gäller för Ali Hussein. Han vet ju från vilken familjegrupp han kommer; Jasim Al Nasrawi.

Hans far bar namnet Hadi Jasim, farfar Jasim Selman och så vidare. Regeln är att sonen ärver mer än bara familjens efternamn, man ärver även ättens namn: i Alis fall Jasim respektive Al Nasrawi. En stolt familj med tusenåriga anor, och dessutom geografiskt knutna till Karbala och landet däromkring. Ali har en kusin i Irak som har ett släkträd tillhands där man kan se flera generationer tillbaka.

Men det är bara en liten del av släktens verkliga kunskapsbank.

Den utgörs av en prätig bok full med namn, namn som fortlöpande fylls i så fort någon föds eller flyttar.

-Det står där i den boken att flyttade till Sverige och vilket år, berättar Ali. Och att jag fått barn här i landet. Man skriver ner alla detaljer och den som vet något förväntas rapportera detta. Den som håller reda på allt detta, och för in i boken, är ätten Nasrawis överhuvud, Sheik Ashira Nasrawi. Han uppbar ett ämbete som antingen ärvs, eller om släkten inte gillar hans sätt att arbeta, avsätter honom och väljer en ny.

Det faller på denne att hålla registret levande över alla medlemmar i ätten, såväl avlidna som tillkommande.

*Ali pekar ut var han bodde innan han deserterade.
Fotot hänger i hans grönsaksbutik i Lerum*

Det främsta skälet till detta är inte för släktforskning per se, utan för att kunna skipa rättvisa när så krävs.

-Det handlar om när folk blir osams eller träter, berättar Ali. Är dom från olika ätter så måste representanter från de olika grupperna samlas och skipa rättvisa. Liksom i en riktig rättegång hörs olika parter och sedan bestämmer man gemensamt vilka straff eller böter som skall utdelas.

Det är ätten som blir betalningsansvarig, inte den enskilde skyldige.

Ätten har alltså egna pengar och det vilar på att alla inom ätten bidrar med en mindre summa, ofta bara några kronor per månad, men med många medlemmar i ätten så har man för det mesta råd med de ersättningar som kan bli aktuella.

För en släktforskare från våra breddgrader är den arabiska registrering minst sagt haltande.

Tänk dig ett släktträd med enbart män. Det är nämligen vad som gäller där i Irak. Trots att det är väldigt viktigt för dem att hålla koll genom generationerna, genom århundradena, så bryr dom sig inte ett skvatt om mödrar, döttrar, systrar eller kvinnor överhuvudtaget.

Det är mannen, och mannens tillhörighet till den egna ätten som registreras och ger legitimitet, och för den delen, ansvar.

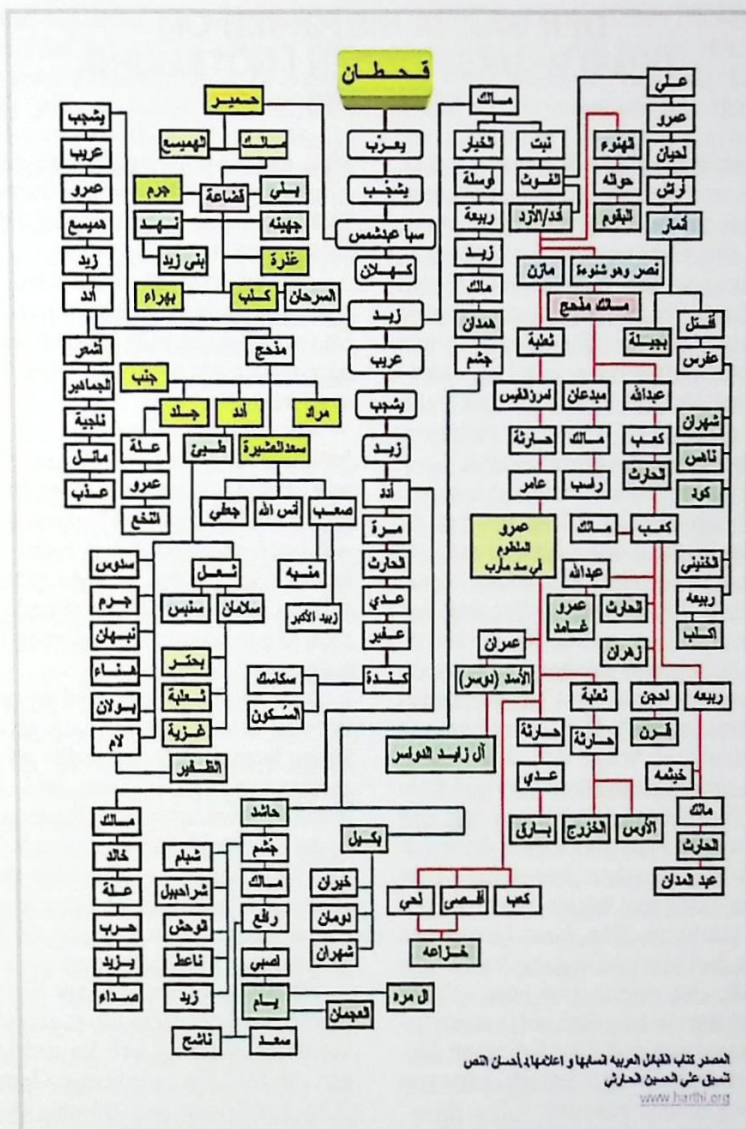
Den man som enbart ger upphov till döttrar, den mannen dör barnlös, vilket noggsamt konstateras.

Uppenbarligen räcker detta för att upprätthålla ett system som på manssidan säkert håller väl så hög kvalitet som svenska och andra länders administrativa register, men man kunde ju unna kvinnorna att resa krav på att få sin del av ansvaret för generationerna att bli erkänt. .

Rimligen borde männen själva ta initiativet. I rättvisans namn skall sägas att i den mån ätten inte registrerar kvinnor så gör staten det. Sedan cirka 100 år tillbaka så finns samtliga medborgare i Irak i myndigheternas register. Hur de föds, gifter sig et cetera. Alltså även kvinnor.

Ali i Lerum har inte hållit sig a jour med de släktfakta som finns kvar i Irak, hos hans kusin och hos Sheiken. Men den dag han vill är det bara att lyfta luren eller skicka e-post så kan allt ligga framme för beskådande. Allt är lika med namnen på ett antal män i olika generationer, och alla med samma efternamn: Nasrawi.

Om något av Alis fyra barn en dag undrar: -Vem var min farfars farfars farfar? så skall detta kunna visas, även om självaste farmor tyvärr flyger under radarn.

Exempel på Arabiskt släktträd, ett sådant som finns att studera hos Alis kusin i Karbala. Man skall ha klart för sig att inte en enda kvinna finns noterad. Bilden hämtad från Arabswagger på tumblr.com

DEN SANNA HISTORIEN OM TEGELBRUKSMORDEN I GÖTEBORG 1715-1716

Fortsättning från förra nr.

...De stod uppresta på sin smala ände med rotändan i vädret. Arfwed visste inte vid förhören om Loos då sov, kanske var han vaken. Men så snart stockarna hade fällts över honom, varken skrek han eller rörde sig mer och Arfwed gick åter in till de andra i stugan. Gertrud blev kvar inne i stugan så länge, att hon kunde tänka sig, att ugnen brunnit någorlunda ut.

Eftersom hennes man var i staden, gick hon tillbaka till brännhuset för att se till elden. Men Arfwed sade sig vilja gå åt staden, eftersom han var hungrig. Börta Anonsdotter bad honom då bli kvar. Nog skulle han få mat. Stinas mor gav honom ett stycke ost och litet bröd, som han stoppade i sin "rocketaska". När Gertrud kom ut i brännhuset brann det så att elden stod upp igenom rören. Då hon kom dit, där Mäster Jacob Loos log, såg hon två stockar ligga över hans huvud. Eftersom hon inte annat visste än att Loos sov, trädde hon fram och tog stockarna från hans huvud och reste dem upp på sin plats. Varför hon gjorde det, visste hon inte efteråt. Först märkte hon inte, att tegelbruksmästaren var död, inte heller, att blodet hade lupit från honom, eftersom det var skumt i rummet.

När hon hade gått förbi hans fötter till pipan, såg hon i eldskenet, att det rann blod ur hans vänstra öra, på vilken sida han låg, och ur näsan på honom.

Hon gick in i förstugan och ropade till de andra, att de skulle komma ut. "Här är en elak gärning gjord. Blodet förlöper mästaren."

Arfwed svarade först. Han slog samman händerna och svor och sade, att var det så, så ville han inte ensam gå dit: "Jag går inte neder utan i sällskap med alla!"

Då följdes samtliga åt till brännugnarna utom möjligen Stinas mor. Börta Anonsdotter eller hennes dotter Botilla tände eld på en sticka och lyste på Jacob. Börta sade: "Han är allt död". Sedan gick de gråtande tillbaka till stugan. Gertrud hade inte sagt något om stockarna, som hade legat över Loos huvud.

Arfwed följde inte med de andra tillbaka till stugan utan sa att han tänkte bege sig till staden för att rapportera om Mäster Loos död. Han mötte ängavaktaren Lars Reiman vid Ledet (oidentifierad plats) och Reiman sade honom, att han inte skulle slippa in i staden, ty portarna var redan stängda. Arfwed följde då Reiman tillbaka till tegelbruket.

När Reiman kom dit blev han lika bestört, som de andra blivit och sade: "Detta är underligt och lär aldrig ha gått rätt till". Då sade hustru Gertrud: "Om I vill vara mig trogne, så vill jag säga Eder något", vilket de lovade henne. Så berättade hon om de båda stockarna, som hade fallit över Loos.

Arfwed tog sedan sin patron bokhållarens häst och red till rättdaren Olof Eriksson i Krokslätt för att be honom att ta ett par karlar med sig och komma till tegelbruket för att besiktiga den döde mannen På landsvägen mitt för Krokslätt mötte han Jacob Loos nyblivna änka Stina, som var på hemväg tillsammans med drängen Hans.

Enligt Arfweds version hade han då inte för henne berättat om Jacob Loos död. Hon skulle ha blivit alldeles för bestört.

När nu Arfwed bara någon timma efter att rättdaren och de andra bönderna hade lämnat tegelbruket, kom till Krokslätt och berättade att Jacob Loos var död, svarade rättdaren: "Det är underligt, jag skildes just nu ifrån honom frisk och sund." Han bad Arfwed inte narra honom och Arfwed bedyrade, att Mäster Loos var död. På vilket sätt detta skett visste han inte då han inte hade hunnit undersöka saken, innan han gav sig iväg för att hämta rättdaren.

Enligt Arfweds version följde rättdaren, Anders Henriksson, Olof Engelbrectsson och Hans i Kallebäck med honom, när han reste tillbaka.

Men enligt drängen Hans Pehrsson red Arfwed i förväg tillbaka till tegelbruket och hann fatt honom och änkan Stina. Hans Pehrsson körde kärran med dranketunnan med Arfweds häst förspänd medan Stina red på rättdaren Olof Erikssons häst.

Hans Pehrsson berättade att Arfwed och Stina red ifrån honom och kom så långt förut, att han inte kunde höra, vad de samtalade om. Hemma var det Botilla Larsdotter, som berättade för Stina, att hennes man Jacob Loos var död.

Så snart Stina kom in i stugan sade Botilla: "Tänk du Moor, att Mästaren är död". Då svarade Stina: "Be Gud bevara Dig, jag tror aldrig det". Och så gick hon några gånger fram och tillbaka på golvet. Arfwed hade sagt, att änkan Stina var hemma i stugan, när han och bönderna kom fram och att de tillsammans gick till tegelugnarna.

Enligt Arfwed Arfwedssons första version var Lars Reiman den förste, som sade änkan, så snart hon var hemkommen, att Jacob Loos var död: " : 'Hon blev helt bedrövad, grät och jämrade sig och kom gående ned till dem i brännhuset, där hon satt sig på en pannehög i brännhuset."

Men Olof Eriksson berättade, att när han som fjärde kom till tegelbruket, var både Arfwed och Stina hemma. Arfwed kom ut och sade, "att mästaren ligger inte här utan neder vid tegelugnen" och så bad han karlarna bära upp den döde i stugan.

Stina följde inte med honom och Arfwed till brännugnarna utan blev kvar där inne. Vid brännugnarna var bara den gamle Lars Reiman för att se till elden.

När Olof såg Loos ligga i sitt blod, ville han inte bära upp honom, innan han rapporterat, vad som hade skett för magistraten.

Han bad också att få veta på vilket sätt Loos hade omkommit. Lars Reiman hade då berättat om de två stockarna, som Gertrud Andersdotter hade funnit fallna över Loos huvud. När de kom in i stugan, satt änkan på sängen. Olof Eriksson fick frågan, om han såg änkan gråta, jämra sig eller sörja över detta hastiga dödsfall. Han såg henne aldrig gråta men hon pustade något.

Anders Henriksson, som hade mött de andra bönderna ett litet stycke hitom Kallebäck, hade då frågat rättsaren, var de var på väg. När de berättat om Loos död, hade han vänt och följt med dem.

När han kom in i stugan, sade han sig inte kunna befatta sig med den döde. Då hade änkan lagt sig på sängen. Hon "skrek hiskeligen" och bad bönderna för Guds skull bära upp hennes döde man, så att han inte skulle ligga och stekas vid ugnen.

Sedan den döde var uppburen i stugan, bad Stina bönderna sitta ned och ta en sup brännvin, som Arfwed bar till dem. Sedan reste de alla tillbaka till Krokslätt.

Gertrud Andersdotter fick av rätten frågan om Christina Börgesdotter visste något om sin mans död förrän hon kom hem. Gertrud menade, att Arfwed Arfwedsson hade sagt henne det under vägen. Stina hade inte gått ned för att se på sin man, när han låg i brännhuset.

Gertrud hade hört sägas, att Stina grät något men Gertrud var inte inne, förrän Jacob sveptes. Då hade Stina "lätzt gråta men det hade inga rötter", inte heller visste Gertrud, om det var allvarligt menat. Gertrud för sin del kände inte till något kärligt umgänge mellan Arfwed och Stina. Gertrud var möjligen mindre insatt i förhållandena på tegelbruket än övriga inblandade. När Margareta avled, arbetade Gertrud på rådman Bökers blekeplats.

Domsloten När kämnärsrätten ansåg sig ha utrett de båda morden, så mycket som de gick att utreda, vidarebefordrade den ärendet till rådhusrätten eftersom den själv saknade domsrätt i grova kriminalmål. Rådhusrätten upptog den 17 juni 1716 morden till behandling.

Dess resolution beträffande Arfwed Arfwedsson var inte svår att fatta och lyder så här med lämpliga uteslutningar av utrymmeskäl:

Alldenstund Arfwed Arfwedsson frivilligt tillstått och bekiänt, att han har dräpet och mördat både tegelbruksmästaren Jacob Loos såsom och sin trolovade fästemo—Margareta Olofsdotter, den förre vid det tillfälle han den 22 oktober förledit åhr lagdt sig i Brännhuset wid Tegelugnen ned till att sofwa - - Men den senare neml. Margareta Olofsdotter har Arfwed mördat kl. 4 om morgonen på sistlidne Bönedag, som var den 13 Aprilis - - -

Af detta föregående så wäll som af den stora Förtroligheten, som war emllan henne och Arfwed är klart till att finna Arfwed anledning till att begå föromtalt dråp på sin man fast hon icke welat tillstå sig directe det hafwa gjordt. "I mordet på Margareta Olofsdotter hade Stina enligt rådhusrätten gjort sig delaktig genom att hon, som hon själv erkänt, försökt draga Arfwed hjärta ifrån Margareta till sig själv. Hon hade inte bara sagt till Arfwed, att Margareta ej längre skulle "ha Man av honom" utan också, att Arfwed aldrig skulle äkta Margareta, vad det än skulle kosta. Skulle det ske, så skulle hon "stupa sig i Wakan" (dränka sig).

Efter att Arfwed dräpt Margareta, hade Stina både hjälpt honom att gräva ned liket och några dagar därefter anmodat Anders Henriksson i Krokslätt att släpa bort kroppen till ett annat ställe så att mordet kunde förtigas och hon själv få Arfwed till man.

Det var enligt rådhusrätten klart, att Arfwed genom Stinas smicker och "därvid utgjutna fördömliga expressioner och ord" hade förletts att begå båda morden. Men man kunde inte få Arfwed att bekänna, att Stina var delaktig i morden, utan han hade helt fritagit henne. Man hade inte heller med vittnen kunnat bevisa hennes delaktighet "*fast presumptionerna och misstankarna på henne synas stora, varandes saken således helt blind och mörk*". (här kursiverat)

Rätten hänvisade till Kungl. Maj:ts brev till Åbo hovrätt den 28 april 1696, som stadgade, att när den anklagade inte med oemotsägliga skäl kunde överbevisas, så borde han snarare frias än fällas. Vidare innehöll den 31 domareregeln, att det var bättre att vid sådana tillfällen giva en brottslig lös än att pina och plåga den som var obrottslig. Rätten fann det därför rättvist att frikänna Christina Börgesdotter från det dödsstraff, som hon skulle ha drabbats av, om hon hade kunnat överbevisats om att ha rätt, hjälpt till med eller befordrat dessa två mord.

Eftersom Stina frivilligt hade bekänt, att hon, sedan Arfwed henne ovetande dräpt sin fästmö Margareta, hade hjälpt honom att gräva ned kroppen och dölja dråpet dömdes hon att i anledning av Kungl. Maj:ts förordning av den 29 juli 1698 straffas med 32 par ris, 3 slag vardera.

Vad beträffar, att Christina Börgesdotter hade legat med Arfwed Arfwedsson medan hennes man levde, så fann rätten följande:

Ehuru Arfwed då enligt sin egen bekännelse varit förlovad med Margareta Olofsdotter, kunde rådhusrätten inte finna, att Stinas brott borde anses för mer än enkelt hor särskilt som Arfwed Arfwedssons trolovning:

1) Varit hemlig .

2) Inte hade skett i två ärliga och trovärdiga vittnens närvaro, vilket Kungl Maj:ts Kyrkolag de Anno 1686 Capit. 15, § 10 fordrade för att trolovningen skulle vara laglig och giltig.

3) Inte hade korroborerats (styrkts) och fastställts förrän 14 mars inför konsistoriet, dvs inemot sex månader efter det att Stinas man hade dödats.

4) Dessutom hade Arfwed förnekat, att han berättat för Christina om sin hemliga förlovning medan Jacob levde.

5) Likaså hade Christina förnekat kunskap om denna Afrweds trolovning förrän Arfwed och Margareta hade varit inför konsistoriet.

Eftersom man inte kunde få fler upplysningar i ärendet prövade Rådhusrätten för skäligt, att Christina efter Kungliga Straffordningen Anno 1653 §1 borde såsom dåvarande gift för enkelt hor betala 80 d smt eller i enlighet med Kungl Maj:ts resolution av den 30 maj 1698 ” i mangel av botum” slita 32 par ris, tre slag av varje par, varefter hon efter förut nämnda Kungl Maj:ts Kyrkoordning Capit.9, § 4 borde stå tre söndagar efter varandra på pliktballen och därpå undergå uppenbar skrift och avlösning (dvs bikta sig och få förlåtelse).

Rådhusrätten fann det också skäligt, att Christina för sitt förargelseväckande uppträdande borde förvisas till landsorten, vilket dock liksom de föregående domsluten ”ödmjukeligast skulle hemställas Höglofl. Kungl.Hofrätts Nåd-rättswisa Dejudication och omprövande” (prövas av hovrätten). Rådhusrättens protokoll för den 13 mars 1717 (A1a:58, sid 159) omtalar följande:

”Sedan Exekutionen på Christina Börgesdotter till ödmjukt föllie af Kungl Hofrättens Högwällwisa Resolution ej kunde, sedan hon första gången emd 20 par ris blifwit kåkstruken, 14 dagar därefter på lika sätt fullföllias medelst hon råkat uti en hetsig sjukdomb. Så blef den nu wederbörligen anstaldt och fullgjort, at hon således sitt straff utstådt, skolandes för det öfriga sittia på pliktballen och aflösas.”

CLARA WALLMARK
Skara flickskolas första föreståndarinna och hennes släkt.
Bengt O.T. Sjögren

Under 1800-talet växte Skara som skolstad. Katedralskolan hade medeltida anor, till denna fogades det 1641 inrättade gymnasiet. Från 1775 utbildade Veterinärinrättningen vad som förr kallades djurläkare.

Tillkomsten av 1842 års folkskolestad gav upphovet till Skara folkskoleseminarium. Men för den högre undervisningen för flickor släpade det efter. Det kom att dröja till 1878 innan en högre flickskola inrättades. Dessförinnan hade några enskilda s.k. flickpensioner funnits, i viss mån en motsvarighet till de nutida friskolorna.

Först 1927 kunde flickor bli elever vid Skara högre allmänna läroverk, den nuvarande Katedralskolan. Åke Kahlbom anger i sin översikt sex privata flickskolor, ledda av bl.a. Emma af Jochnick, Charlotte Nerman och Therese Åstrand. Alla dessa blev sedan lärare i den nybildade flickskolan. Initiativtagare till Skara högre flickskola var lektor Nils Aron Matheisius och folkskoleinspektören A.J. Särnblad. Idag ägs den förres hus vid Hindsbogatan av källarmästare Orwar Svensson och Särnblads vid Malmgatan av Erik Sännek. Men vem skulle leda den nya flickskolan? Allra först utsågs fru Hedda Blomqvist född Siösten, vars make Johan Blomqvist då var domkyrkokomminister. Men av ökad anledning tillträdde hon aldrig.

På det sättet blev Clara Wallmark skolans första föreståndarinna, ett uppdrag som hon skulle behålla i trettio år. Redan på 1880-talet ritade Svante Tengbom den Skolbyggnad vid Gunnar Wennerbergsgatan, som sedan skulle fungera som huvudbyggnad under hela verksamhetstiden. I huset fanns även en bostadslägenhet på tre rum och kök avsedd för föreståndarinnan.

Släkten Wallmark

På 1950-talet blev jag god vän med en pensionerad lärarinna, fröken Elsa Wallmark (1884-1957) som forskade i sin släkts historia. Hon ville som alla släktforskare komma så långt tillbaka som möjligt, men lyckades inte med det.

Den äldste kände stamfadern Asmund Wallmark, blev 1724 gymnasist i Göteborg och torde ha varit född i staden. Under mitt arbete på det nya Göteborgs stifts herdaminne gjorde jag nya försök att lösa frågan, men kom inte längre än Elsa Wallmark femtio år tidigare. Elsa var född i Tölö utanför Helsingfors och fann det säreget att stamfadern dött som komminister i Tölö, norr om Kungsbacka. Han bebodde komministergården Lyckan i Lindome vid gamla vägen till Kungsbacka och dog där våren 1848.

I sitt äktenskap med Sara Catharina Stenman hade han bara en son som nådde vuxen ålder. Denne Anders Wallmark (1744-1828) slutade som prost och kyrkoherde i Harplinge i södra Halland. Äldst av hans åtta barn var kanslirådet, författaren och bibliotekarien Per Adam Wallmark (1777-1858), som mycket sent i livet skulle bli far till Clara Wallmark. Hon gav 1914 ut en biografi över fadern. Som främsta källa till denna hade hon den självbiografi på 130 textsidor, som Per Adam fem år före sin död lyckades få tryckt i band 19 av det gamla Biografiskt lexikon, 1852.

Per Adam Wallmark var född på komministergården Stora Egnered i Källsjö i mellersta Hallands skogsbygd. Födelsehemmet brann 1849, men den vackra byggnad som då återuppfördes, anses vara en kopia av det brunna huset. Per Adam uppfostrades av sin lärde far tills han kunde fortsätta sina studier i Lund, men drogs tidigt till det

litterära Stockholm, där han redan före 1800 knöt vänskapsband med författare som Leopold, Oxenstierna och Gjörwell. Han blev kungl. Bibliotekarie och lärare i svenska för Carl XIV Johan och hans son Oscar. Som publicist och tryckeriägare deltog han i tidens litterära debatter, där Wallmark försvarade den gamla gustavianska traditionen och även Carl Johan.

Han var en man med litterära och politiska ambitioner, men nådde antagligen inte de mål som han föresatt sig, trots stor arbetsförmåga och talrika kontakter. Wallmarks första hustru Sophia Elisabeth Isoz dog 1836, men först tio år senare ingick han ett andra äktenskap med Hedvig Elisabeth Wallgren. Sina sista år levde P. A. Wallmark i Kungsör i Västmanland och dog där 1858. Familjen hade sin gravplats vid Lovö kyrka nära Drottningholm. En tecknad tavla med detta motiv fanns hos Clara Wallmark, ritad av "den sista gustavianska hovdamen", Marianne Ehrenström född Pollet, (1773-1867).

Clara Wallmark Var född den 26 maj 1847 i Kungsör som sin fars sista barn. Han var vid dotterns födelse i sitt 70:e år. Föräldrarna hade ingått sitt äktenskap bara några månader dessförinnan. Och redan vid elva års ålder blev Clara faderlös. Hur hennes uppfostran och utbildning skett, har hittills inte kunnat beläggas. Det ligger nära till hands att Clara utbildat sig vid Kungl. Högre Lärarinneseminariet, som räknar Fredrika Bremer som en av sina grundare och Selma Lagerlöf som sin mest berömda elev.

Den s.k. Wallinska skolan, inrättad 1831 av sedermera ärkebiskopen och psalmdiktaren Johan Olof Wallin, är en annan tänkbar bildningskälla. Sedan har Clara Wallmarks yrkesbana gått via guvernantanställningar. I två omgångar på 1870-talet var hon anställd som guvernant på Löfsta egendom i Ytterenhörna i Sörmland nära Södertäljehos friherre Johan Nordenfalk för hans tre barn i andra giftet, bland dem Anna Nordenfalk, som gifte sig med den siste, 1930 avlidne greve Magnus Brahe.

Men under tiden på Löfsta har Clara ett par år varit utrikes, troligen i Finland, innan hon kom tillbaka före flyttning till Göteborg, där de båda sista åren 1876-78 tillbringades med privatundervisning, innan hon hösten 1878 flyttade till Skara för att bli Flickskolans första föreståndarinna. Hur hennes långa tid som föreståndarinna tedde sig, vet vi nästan inget om, men det finns skäl att anta att den var fylld av ambition och god vilja.

När så tjänstetiden var till ända, hade hon att avträda sin tjänstebostad i skolhuset. Hennes sista hem blev sedan borgmästare A. P. Tryboms hus vid Skoltorget, det som idag är stiftskansli och sammanbyggt med det gamla domkapitelhuset. Och det var i detta hus, i tomt nr 7, som hon avled.

Valet av bostad har sannolikt samband med hennes gamla och goda vänskap med Elin Trybom, borgmästarens dotter.

En persons yttersta vilja eller testamente är ofta det mest personliga, som en människa lämnar efter sig. Redan 1922 hade Clara Wallmark upprättat ett mycket detaljerat testamente och uppdragit åt v. häradshövding Carl-Gustaf Drakenberg och bankdirektör Tor Bergqvist att vara boutredningsmän. Clara Wallmark dog den 2 juni 1924 och begravdes pingstafton samma år i Skara gravkapell. Hon hade önskat att om möjligt få en gravplats på Skara Gamla kyrkogård, vilket kunde lösas genom att Elin Trybom upplät en plats i sina föräldrars grav, där en liten liggande sten utvisar hennes vilorum.

På sensommaren samma år var det dags för bouppteckning. Den utvisar ett förmöget och rikhaltigt bo. Testamentet fördelar minnessaker till ett stort antal bland släkt och vänner och kolleger. Bland arvingarna var så avlägsna släktingar som hennes syskons barnbarns barnbarn, sammanlagt ett hundratal legattagare. Förmögenheten som slutade på 16.000 kr, vilket inte var så obetydligt på 1920-talet, fördelades mest på Skara högre flickskola och Föreningen Skara Barnavård.

Så hade Clara Wallmark visat att hon under sitt nästan femtioåriga boende i Skara identifierat sig med staden och dess innebyggare, som hon trots släktingar ville gynna.

Men antagligen tillbakadragen och anspråkslös, har det trots mycket sökande inte varit möjligt att finna ett porträttfoto av henne. De fotografier som hon ägt skulle brännas, om inte familjen ville behålla något.

Man kan förmoda att hon i likhet med en känd familj hellre ville vara än att synas.

Källor och litteratur:

A. Otryckta källor:

Landsarkivet i Göteborg:
Skara rådhusrätt AIIa; 45, Clara Wallmarks testamente 1922 18/1
FII:20, Clara Wallmarks bouppteckning 1924:1003

Muntlig uppgift om Stora Egnared av domkyrkokomm. Gunnar Holmquist, Göteborg.

B. Tryckta källor:

Adamson, Bertil: *Så minns vi Flickskolan i Skara*. Litauen 2009

Biografiskt lexikon, band 19, 1852: Per Adam Wallmarks självbiografi.

Kahlbom, Åke: Skara flickskola. Ingår i ovanst. Adamson 2009.

Skara II. 1700-1870: Richardson, Gunnar: *Skara som skolstad 1800-1970*. Skara 1975.

Skara Tidning 1924. Wallmark, Clara: *Per Adam Wallmark. En tidsbild från 1800-talets första hälft*. 1914

*För ett Vackrare Hem ,
besök
vårt Konstgalleri*

GALLERI SCANDINAVIA

*Galleri Scandinavia, Berzeliigatan 14, Göteborg
Tel. 031 - 16 93 01*

Familjen Lindblom

Mer om Olof Bergström

Vid stranden av Platte River i Dawson County i centrala Nebraska finns en stad vid namn Gothenburg. Staden grundades av Olof Bergström, som i november 1882 öppnade postkontor på denna plats. Som han själv uppgivit, fick staden sitt namn "efter den stad i hemlandet där han upplevt strider, segrar och förluster".

1908 inkorporerades Gothenburg som stad, och dagens befolkningstal är ca 3 500.

Dessförinnan, åren 1870-1877, och från 1882 till sin död, var han verksam som affärsman och landagent i Amerika. En tid efter ankomsten till Amerika skall han först ha arbetat på Union Pacific Railroad, för att sedan bli bosättare i Dawson County, Nebraska, dit han genom många resor över Atlanten också förde nybyggare från Sverige, sedan han i glödande ordalag förespeglat dem allt det underbara som skulle möta dem där. Under ett senare besök i Sverige (1895) fick Bergström av en journalist frågan hur man gör för att grunda en stad i Amerika. Hans svar var: "Ja, man köper ett landområde, oftast från ett järnvägsbolag, åtminstone är det vad jag alltid gjorde.

Omkring 40 tåg passerade dagligen genom den trakt där Gothenburg nu är, men det fanns då ingen bebyggelse på flera mils avstånd. Jag köpte land, gjorde en dugout [jordkula] stor nog för sju man i banvallen, och sedan började vi arbeta. ...

Den största svårigheten var att få vatten. Jag grävde en 17 km lång kanal för att få vattenkraft. Uppe på en kulle har jag nu en 150 tunnland [ca 60 ha] stor damm."

Olof Bergström var alls inte blygsam vad gällde egna insatser. Att han, bland svenskar som lyckades i Amerika, bidrog till mytspridningen om sig själv, var han heller inte ensam om. Detsamma gjorde också *Three Lucky Swedes*, de tre tursamma svenskarna som under guldruschen i Alaska 1898 blev miljonärer i guld, för att bara nämna några.

Enligt folkloristen Louise Pound har inslag i Olof Bergströms liv också kommit att gestaltas i Nebraskas folklore. En bidragande orsak kan ha varit att det våren 1890 blev skottlossning under en sammankomst på den Bergströmska gården i Gothenburg, där Olof enligt uppgift sköt ihjäl sin hustrus älskare, en Mr. Ernest G. Edholm.

Bergström anklagades för mord, men juryn fann honom oskyldig och friade honom, varefter Gothenburg Silver Cornet Band eskorterade honom hem Året dessförinnan hade han erhållit en hedersgåva av folket i Gothenburg. Uppenbarligen var folk i staden på hans sida! Pionjärtidens levnadsöden, vare sig bortglömda eller i minnet bevarade, är ett episkt tema. Olof Bergströms liv innehöll det mesta, tills det slutade i mänsklig tragedi. Som varje levande själ vet, kan inte allt förklaras eller ges ett slutgiltigt svar när det gäller vår stund på jorden, men efter ett händelserikt och äventyrligt liv kom Olof Bergström att förlora sin samlade förmögenhet, och han som varit miljonär slutade sina dagar, utblottad och alkoholiserad, på ett hotell i Mayland, Tennessee. Han var inte ensam om att ha grundat en stad i Nordamerika, men är för all tid den som införde godtemplarrörelsen i Sverige – förutom allt annat han i livet åstadkom, för sig själv och andra.

Alf Brorson

Sagespersoner:

Marianne Ekblom och Åke Nätterö i Bjuråker, Hälsingland.

Skriftliga källor:

Berger, Wilhelm. *Svenska ordnar och medaljer i Förenta Staterna*. New York 1931.

Svenska namn på Amerikas karta. Namn och bygd. Tidskrift för Nordisk Ort-namnsforskning, 26/1938.

Ekblom, Marianne, Hammarstedt, Birgitta, Lycksell, Edgar (red.). *Lennsjö-sonen Olof Bergström*. Visionären och entreprenören som påverkade samhälls-utvecklingen i Sverige och Amerika. Olof Bergströms studiecirkel (NBV), Furuskog 2011.

Kämpe, Alfred. *Olof Bergström och Godtemplarorden*. Oskar Elunds Bokförlag, Stockholm 1929.

Landelius, Otto Robert. *Swedish Place-Names in North America*. Southern Illinois University Press, Carbondale, Illinois 1985.

Lindberg, Bertil. *Det måste bli annat av, sa' Olof Bergström*. Berättelsen om ett märkligt levnadsöde i Sverige och Amerika. Sober Förlags AB, Oskarshamn 1996.

Illustrationer: *Olof Bergström; Marianne Ekblom, drivande kraft i Olof Bergströms Minne; Hälsingland. Vy från Avholmsberget.*

Släktforskardagarna i Nyköping 2015

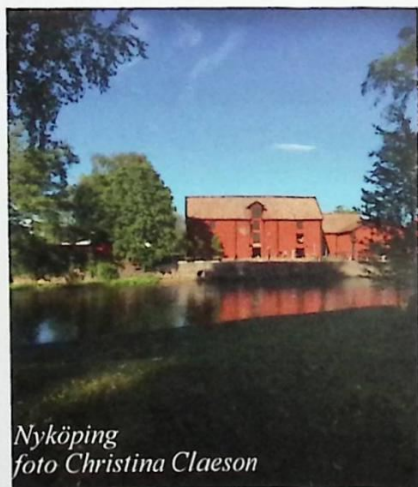
Här kommer en något summarisk rapport från Släktforskningsdagarna 2015 i Nyköping. Årets Släktforskningsdagar var ganska bra, men jag tyckte mig se en tendens till att föredragen tilldrog sig ett minst lika stort intresse som själva utställningen. Det var naturligtvis som vanligt, de stora utställarna som dominerade. Arkiv Digital, Ancestry, DIS, Family Search, Family Tree DNA, Riksantikvarieämbetet, SVAR, Sveriges Släktforskarförbund m. flera.

Sedan fanns här ett antal lokala släktforskarföreningar, som ju för många, inte är särskilt intressanta om man inte har anor i trakterna förstås. Själv så tyckte jag att själva utställardelen inte var så intressant. Att det dessutom var förfärligt varmt i lokalen gjorde ju inte saken bättre.

Lördagen drog ca 3,500 besökare, men söndagen var något avslagen. Eftersom jag inte var utställare den här gången, så jag hade för en gång skull tillfälle att visitera ett antal föredrag, vilket jag fann mycket givande. Varje föredrag drog mellan 200 till 500-600 åhörare. Här begränsades antalet åhörare ibland av lokals storlek. Folk fick ibland helt enkelt inte sittplats utan stod efter vägarna och lyssnade. Karin Bojs berättade om sin bok "Min europeiska familj – de senaste 54 000 åren".

En bok som till skillnad från övriga böcker i DNA-genren är riktigt begriplig. Den innehåller alltså inte en massa mer eller mindre svårförståeliga begrepp.

En intressant sak i sammanhanget är att DNA tester, tilldrog sig stort intresse. Det var kö hela tiden till Family Tree DNA och Ancestry, där besökarna kunde "topsa" sig och därmed på plats, köpa en test, som sedan skickades till USA för analys. Prisen varierade beroende på typ av test mellan 700 – 1400 SEK. Man fick sedan vänta på resultatet ca en månad. Jag var även på Kongressmiddagen som var mycket välbesökt. Blev imponerad av Förbundsordföranden. Han verkade ha funnit sig väl till rätta på sin nya plats.

Nyköping
foto Christina Claeson

På middagen råkade jag av en händelse få plats bland förbundsstyrelsens ledamöter. Hörde några röster som i förbigående sa att vi, föreningar i Göteborg alltså, borde samordna oss bättre för att bli slagkraftigare. Vad man nu menade med detta, kan man naturligtvis gissa sig till. Släktforskarlagarna 2016 skall vara i Umeå. Som "sydlänning" tycker jag inte att detta är så lyckat. För övrigt tycker jag också att den tendensen som vi såg här, det vill säga med större fokus på föredrag, borde vi ta till oss vid 2016 års Släktforskarlag i Gbg.

2015-09-14

Lennart Larsson

Från Grannföreningarna

Nu har så Föreningen Släktdata och DIS-Väst äntligen kommit på plats i den nya lokalen på Gamla Torget i Mölndal, ett stenkast från busshållplatsen och med såväl diverse bakverk och Thairestaurant i närheten.

I samma hus har även Studieförbundet Vuxenskolan sitt kontor och en del andra föreningar har verksamhet här också. Det kommer att bli såväl temakvällar, möjlighet till släktforskning på egen hand på dag- och kvällstid samt kurser i Disgen och släktforskning under våren.

Anmälan till kurserna sker via SV:
hemsida
<http://www.sv.se/molndal>

**Bläck och Toner
för din Skrivare
Original, Pirat och Återfyllda
pappershornan.se**

Jubileumsutställningen 1923

I årets sista utgåva av Västanbladet finns en bild av Liseberg med omnejd, så som det såg ut för nästan hundra år sedan.

Bilden visar en oljemålning av Filip Wahlström och finns att bese på Göteborgs Stadsmuseum. I en tid präglad av osäkerhet och stora omvälvningar firade Göteborg 1923 stadens 300-års jubileum med den största utställning som någonsin hade genomförts i Sverige. Under fyra sommarmånader hade utställningsområdet mellan Götaplatsen och det nyöppnade nöjesfältet Liseberg mer än 4,2 miljoner besök.

Många spår från jubileet finns ännu kvar, bland annat de byggnadsverk och institutioner som tillkom i samband med utställningen, som Botaniska trädgården, Götaplatsen med Konstmuseet och Konsthallen, Liseberg, Naturhistoriska museet, Slottsskogsvallen och Torslanda Flyghamn.

På Stadsmuseet finns många föremål och arkivalier från jubileet vilka kan beses i olika utställningar eller via museets Faktarum.
(Källa Stadsmuseet)

Den välrotade blomsteraffären i Vasastan frösåddes redan 1912, Med gröna fingrar & spirande inspiration går vi nu in i det nya seklet. Välkommen till oss på hörnet av Aschebergsg & Engelbrektsgatan, Instagram: la fleuriste eller www.lafleuriste.se Tel 031 711 2082

A VENYNS FOTKLINIK

FOTEN I CENTRUM

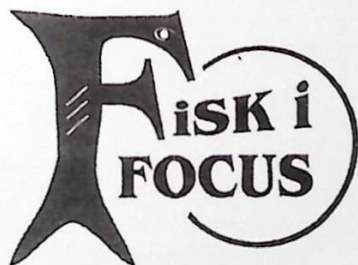
Välkommen till en av de äldsta Fotklinikerna i Göteborg (etabl 1942)!

Vi erbjuder medicinsk fotvård, vårtfrysning, benvaxning, manikyr och fot/benmassage.

Vi i har även försäljning av presentkort och diverse produkter.
En fika och ett leende ingår alltid! - Se våra fina omdömen på Eniro.se!

Jessica och Tove

Boka tid på tfn: 031- 16 92 87 - Geijersgatan 16, Göteborg

ÖPPETTIDER

Tis - Ons 8 - 19

Tors - Fre 8 - 20

Lördag 8 - 18

Söndag 12 - 18

Välkomna!

*Fokus på kvalitet
- vår idé!*

FOCUS
köpcentrum
031 - 703 05 25

NY TIDNING!

Släkt HISTORIA

För dig som redan släktforskar
eller som drömmer om att börja
kartlägga dina rötter.

- ✓ Spännande levnadsöden
- ✓ Tester och praktiska tips
- ✓ Svar på läsarförfrågningar
- ✓ Unika fotografier

Fortfarande inte hittat
det du söker efter?
- Hitta inspirationen i nya
tidningen Släkthistoria!

Prova 3 nr för
endast 149 kr!

SVARSKORT – SVARA I DAG!

Ja tack! Jag vill gärna prenumerera på 3 nummer av nya tidningen Släkthistoria för endast 149 kr (ord butikspris 210 kr).
Kampanjkod: SLA304900

Ja tack! Jag vill gärna prenumerera på 6 nummer av nya tidningen Släkthistoria för endast 298 kr (ord butikspris 419 kr).
Kampanjkod: SLA304901

Namn _____

Adress _____

Postnr _____

Ort _____

Telefon/mobil _____

E-post _____

INGEN BINDNINGSTID. Prenumerationen upphör automatiskt efter periodens slut.
Etidningens giltighet är 2019-03-31 och endast nya prenumeranter i Sverige. LRF Media AB ögar kundtjänsten för att kunna fullgöra kundtjänsten och ämnas erbjuda er egna och andras produkter. Genom att fylla i e-post och mobilnummer ger du LRF Media AB tillstånd att kontakta dig med följande erbjudanden samt skicka digitalt nyhetsbrev från bolaget Släkthistoria. För korrekt, rättvisa eller annnan om ej annat av personuppgifter, kontakta LRF Media AB, Box 73, 662 22 Torshov, tel: 08-565 363 68.

**BESTÄLL
VIA WEBBEN**

www.slakthistoria.se/kampanj
Vänligen uppgi kampanjkod!

• Digitalt nyhetsbrev

Tidningen Släkthistoria utkommer varannan månad. Mellan varje utgåva får du som prenumerant digitala nyhetsbrev som både inspirerar och ger dig många nyttiga tips.

GÖR SÅ HÄR:

Få hem nyhetsbrevet – ladda din e-postadress på svarskortet eller registrera din e-postadress på www.slakthistoria.se/nyhetsbrev

Släkthistoria är en ny tidning från **Historia Journal Land**

*Kopierad från
pocketredaktion

Släkt-
historia
betalar
portofri!

Släkt
HISTORIA

Svarspost
206 391 04
685 20 Torshov

LANDET RUNT

ur olika medlemsblad

GRS byter Västanbladet med ett 60-tal andra förenings tidskrifter. De finns tillgängliga i GRS bibliotek. Kristina Wennertund Eriksson ger tips på några läsvärda artiklar i dessa och andra periodica.

AnRopet StorStockholms Genealogiska Förening Nr 2 2015

Karin Uhrvik berättar om *Kammakarämbetet i Stockholm* Kammakare var ett yrke som fanns tidigt i Stockholm. Kravet, att det skulle finnas minst tre mästare i staden för att få bilda hantverksskrå, gjorde att det dröjde till år 1686 innan ämbetet kunde inrättas. Mästare som fanns ute i landet bland annat i Göteborg kom också att tillhöra Stockholmsämbetet. Handlingar på Stockholms stadsarkiv ger bland annat namn på mästare och gesäller under tiden 1721-1833. Ett mästarprov för en kammakare var inte bara att tillverka kammar av olika material utan också sågar och filar. Borstbindare en annan yrkesgrupp som från början knöts till kammakarämbetet innan de blev tillräckligt många för att bilda eget skrå.

Borås Släktblad Nr 104 2015

I förra numret av Västanbladets "*Landet runt*" fick du stifta bekantskap med färgaren Adam Langlet som startade färgeri i Borås 1690. I detta nummer av Borås Släktblad presenteras sonen Emil Langlet som kom att bli en välkänd och aktad arkitekt som specialiserat sig på kyrkor. Flera kyrkor i Västra Götaland bär hans signum.

Disketten DIS-Västs medlemstidning Nr 3 2015 **Boel Olsson** har i en uppsats berättat om sin morbror konstnären och konservatorn *Johan Nilsson* vars liv blir omfattande. Från målarlärling i Eslöv till konservator vid Röhsska konsts löjds museet i Göteborg. Där får han uppdraget att restaurera Gathenhielmska huset vid Stigbergstorget.

Ett gammalt hus från 1700-talet, en gång ägt av kaparkaptenen Lars Gathenhielm. 1916 ägs huset av doktor Anna Dahlström, en förmögen dam med vilken Johan Nilsson gifter sig trots stor åldersskillnad.

Diskulogen med Släktforskarnytt

Nr 109 2015 **Disgen 2015** kommer att publiceras under sista kvartalet i år. Föreningen har ambitioner att årligen komma med en ny version. **Genny** presenteras som ett nytt svenskt släktforskningsprogram skapat av *Micael Frank* från Stockholm.

Gränsposten Gränsbygdens Släktforskarare (Dalsland, Bohuslän och Østfold) **Nr 3 2015** Vid årsmötet i april fattades ett första beslut om nedläggning av föreningen. Slutgiltigt beslut fattades på höstmötet den 11 oktober. Anledningen till nedläggningen har varit svårigheter under flera år att besätta ordförandeposten. Hur det framtida gränsöverskridande samarbetet kommer att se ut kanske ges besked om vid annat tillfälle.

Hallandfarares Information Hallands Släktforskarförening Nr 109 2015

Släktforskararen *Jonas Magnusson* har skapat ett typsnitt vid namn *Zacharias*, efter kyrkoherden Zacharias Jönsson, verksam i Eksjö mellan åren 1632 och 1681. Med detta typsnitt installerat kan man skriva skrivstil som man gjorde på 1600-talet. Artikelns författare *Lars Larsson* hänvisar till Jonas Magnusson hemsida, w.w.w.cognatus.se, där utförliga instruktioner finns.

Kalix-forskar Nytt Nr 3 2015

Kalixbygdens forskarförening

Leif Larsson förklarar begreppet "kyrkrud", som handlar om gamla begravningsfynd och inte kyrklig vigsel. Han berättar om kvinnor som begravts inne i kyrkor och där luften gjort att den fina bevarade klädseln blivit en del av mytbildningen om *kyrkrudar*. Maria Olofsdotter Johdet begravdes under golvet i Jukkasjärvi kyrka 1787. Kyrkan började byggas år 1607 och stod helt färdig 1785. I Neder-Kalix kyrka är det två kvinnor som begravts i finkläder i en privat gravkammare under kyrkan, tillhörande den förnäma familjen. Barbro Catarina Örnberg och dottern Ulrica som båda dött i nervfeber 1816.

Mimers Brunn, Arkeologi och Historia i Västra Götaland Nr 4 2015

Agneta Tjäder skriver under rubriken "När slavpojkar från Västindien gick i skola i Ulricehamn" Ön St Barthélemy i den västindiska ögruppen Små Antillerna var svensk koloni i 94 år innan den lämnades tillbaka till Frankrike. Carl Fredrik Bagge var guvernör 1790-95. Slaveri var tillåtet och Bagge hade flera slavar och fick barn med flera av dem. Två av hans pojkar följde Bagge till Sverige och fick under vistelsen undervisning vid Ulricehamns Pedagogi, innan de reste tillbaka till Västindien. Carl Fredric Bagge och hans bror Gustaf Wilhelm, som också bott på ön levde sina sista år i Sverige. Pojkarna verkar inte ha kommit tillbaka till Sverige.

Släkthistoriskt Forum Sveriges Släktforskarförbund Nr 2 2015

Ett temanummer om barnhusbarn och barnhem. Allmänna Barnhusets arkiv finns på Stockholms

stadsarkiv, men såväl riksarkivet, landsarkiven som enskilda kommunarkiv kan ha information om barnhus och barnhem i sina arkiv berättas det om.

Michael Hoffsten förklarar i sin artikel hur man som släktforskare måste vara observant på exempelvis datumberäkningar under 1700-talet då Sverige lämnade den julianska kalendern och övergick till den gregorianska. Vid övergången "försvann" exempelvis 11 dagar ur kalendern

Släkthistoriskt Forum Nr 4 2015

Christer Rosenbahr berättar utifrån Göteborgs Weckolista och Stockholms Post-tidningar hur hyresannonseringar kunde se ut vid 1700-talets mitt. **Christer Lindström** visar på hur ett kontrakt kunde formuleras 1818 i Stockholm för hyra av en lägenhet på Norra Smedjegatan (dagens Gallerian) om 4 rum och ett kök på nedre botten, där vedbod på gården ingick.

Släkt och Hävd, Genealogiska Föreningen, Nr 3 2015 **Maria Wallius** berättar om sin forskning kring fenomenet "alias" i samband med födselar av oäkta barn. Mödrar har skrivits in i födelseböckerna under falska namn. Vid studier av mantalsuppgifter och födelseregister har hon kunnat påvisa ett mönster där inte bara falska namn utan också samma namn använts flera gånger och där en viss barnmorska verkar ha spelat en stor roll.

Swedish American Genealogist Nr 1 2015 En fortsättning på Fredrika Bremers reseberättelse från hennes rundresa i USA åren 1849 - 1851. Denna gång besöktes Minnesota och Fredrika beskriver sin färd med ångbåten Menomonie längs Mississippifloden från The American House i Guleana till St Paul - Mississippiflodens nordligaste stad. Fredrika Bremer tillbringar en längre tid i St Paul och berättar om de skandinaviska immigranterna och om de indianterritorier hon sett utanför staden.

Zeitschrift für Niederdeutsche Familienkunde Häfte 2 2015

Släktforskarföreningar i Bremen, Göttingen Hamburg och Hannover

Hellmuth Feilke har med utgångspunkt från den stora branden 1811 i staden Lüchow sökt sig bakåt i dokumenten och studerat stadens invånare före och efter 30-åriga kriget och de svenska och kejserliga arméernas härjningar 1632. Samtidigt som den svenska armén belägrade staden 1643 härjade pesten där. År 1625 hade staden 134 fastigheter och omkring 650 invånare. Efter kriget 1653 fanns bara 86 fastigheter kvar och invånarantalet hade krympt till cirka 360 personer. I artikeln redovisas också namn och yrken.

Häfte 3 2015

Med anledning av skådespelerskan Ingrid Bergmans 100 åriga födelsedag presenterar *Lütz Kühnl* en biografi med antavlor över Ingrid Bergmans tyskfödda mor, *Friedl Adler*, född i Kiel 1884, död i Stockholm 1918.

Västgötageologen Västgöta Genealogiska Förening Nr 2 2015

Prästergötland - 3:e delen av *Helena Nordbäcks* släkt-och historieresa bland kyrkor och gårdar i Västergötland. Denna gång gick resan till Bitterna, Lekåsa och Barne-Åsaka men även Skara Domkyrka och Hangelösa besöktes.

ÖGF-Lövet Östgöta Genealogiska Förening Nr 122 2015

Maud Lindeberg presenterar fil.dr. *Joachim Östlunds* forskningsprojekt under rubriken " *Saltets pris - Bortglömd historia om svenskar som slavar och slavhandlare*. På 1600-talet skulle svenska staten satsa på egen salthandel med Medelhavsländerna för att hålla kostnaderna nere. Många svenska fartyg blev kapade och sjömännen såldes som slavar, men handelsmän från Tripoli (Libyen) hyrde också svenska skepp som sedan användes för slavhandel. Sveriges inblandning i slavhandeln i Afrika (Ghana) och från St Barthélemy i Västindien är känd, nu kan också Tripoli läggas till den listan.

Godsfolksprojektet är ett delprojekt i ett *Släktnamnprojekt* där *Ulf Bergren* med flera registrerar alla släktnamn de stöter på i kyrkböckerna. Projektet som drivs av Genealogiska Föreningen, omfattar 1700-talet och i databasen ska endast registreras anställda på olika gods med ett släktnamn som gått i arv och där anställningen varit som exempelvis trädgårdsmästare.

Uppgifterna hämtas ur såväl kyrkböcker som skråarkiv och skolhandlingar. Vissa yrken krävde att du var läs-och skrivkundig. Hur såg anställningarna ut, var kom de ifrån och vart tog de vägen är några frågor som projektet vill ha svar på.

Posttidning B

Avsändare:
GöteborgsRegionens
Släktforskare
Erik Dahlbergsgatan 36 B
411 26 Göteborg

Gör det lätt för dig – välj ArkivDigital

Det är ibland svårt att läsa gamla kyrkböcker på internet. Inte bara prästernas handstilar ställer till problem utan också bildernas kvalitet. De flesta som erbjuder kyrkböcker på internet ger dig digitala kopior av gamla mikrofilmer som fotograferades för ett halvsekel sedan. ArkivDigital har valt en annan väg. Vi har nyfotograferat alla Sveriges kyrkböcker i färg med moderna digitalkameror. Därför kan vi erbjuda en oslagbar bildkvalitet. Det gör släktforskningen mycket lättare. Och roligare!

Prova gratis*)
i sju dagar!

Gå till www.arkivdigital.se/kod/VAST1504
Erbjudandet gäller till 31 mars 2016 (enbart nya kunder)

*) Du betalar ingenting och förbinder dig inte till något. Efter en vecka avslutas abonnemang utan att du behöver göra någonting.

www.arkivdigital.se

ArkivDigital
Den tryckta till Historiska Samfundet

ArkivDigital digitaliserar historiskt källmaterial med nyaste teknik och tillhandahåller bilderna via Internet åt historiker, släkt- och hembygdsforskare och andra intresserade. Bolaget startade 2005 och har ca 35 anställda och 370 aktieägare.

GöteborgsRegionens Släktforskare Bibliotek och Forskarplatser

Erik Dahlbergsgatan 36 B, 411 26 Göteborg,
Öppet mån-fre 10.00-14.00

Ring dock alltid först och kolla bemanning samt lediga forskarplatser.
Tel. 031-13 12 26

Öppet även 1 timma före varje föreningsmöte
E-post: g.r.s@telia.com

Hemsida: <http://grs.forening.genealogi.se>

PlusGiro: 24 23 85-3

Organisationsnummer 857204-7564